

سه شنبه 17 تیر 1399-15 ذی قعدة 1441-7 جولای 2020

انعقاد پیمان "سعد آباد" در تهران (1316 ش)

انعقاد پیمان "سعد آباد" در تهران (1316 ش)، ایران، قبل از جنگ جهانی دوم، تحت نفوذ سیاست استعماری انگلیس بود و قدرت متمرکز رضاخان، اداره مملکت را با استبداد تمام برعهده داشت. با روی کار آمدن آتاتورک در ترکیه، با تحریک انگلستان و برای این که شوروی در حلقه محاصره قرار داشته باشد، در هفدهم تیرماه 1316 ش برابر با هشتم ژوئیه 1937 م، پیمان دوستی و عدم تجاوز بین ایران، ترکیه، افغانستان و عراق در کاخ سعدآباد تهران به امضا رسید. به موجب این پیمان، این دولت‌ها متعهد شدند که سیاست خارجی هماهنگی داشته باشند و در مقابله با خطر کمونیسم که هر یک از دولت‌های آنان را تهدید کند، همدیگر را مورد حمایت قرار دهند. همچنین دولت‌های عضو ضمن این که نباید در امور داخلی هم دخالت کنند، باید در کلیه اختلافات بین المللی که با منافع آنان مربوط است، مشورت نمایند و علیه هم، عملیات تجاوزکارانه نداشته باشند. اما در عمل، این پیمان، توخالی و پوچ بود و ایران خود همکاری وسیعی با آلمان که شریک شوروی بود، داشت و کارشناسان آلمانی در مؤسسات بسیاری در ایران خدمت می‌کردند.

دکتر سید محمد حسین حسینی تهرانی (1374 ش)، آیت‌الله سید محمد حسین حسینی تهرانی در سال 1305 ش (1345 ق) در تهران در بیت علم و فضل دیده به جهان گشود. وی در نوجوانی وارد حوزه علمیه قم شد و از محضر علمای بزرگی چون آیات عظام سید حسین بروجردي، سید محمد محقق داماد و علامه طباطبایی بهره برد. سید محمد حسین سپس در 25 سالگی به نجف رفت و از استادانی نظیر حضرات آیات: سید ابوالقاسم خویی و سید محمود شاهرودی بهره‌مند شد. وی پس از هفت سال و طی مدارج عالی علمی به تهران بازگشت و به اشاعه مکتب تشیع و ابلاغ رسالت دینی همت گماشت. آیت‌الله حسینی تهرانی پس از پیروزی انقلاب اسلامی به مشهد عزیمت کرد و به تدریس و تربیت شاگردان و راهنمایی مؤمنین پرداخت. از این عالم بزرگوار بیش از 40 عنوان کتاب در 75 جلد برجای مانده است که از مطالعه آن‌ها، تبحر فراوان مؤلف در علوم مختلف اسلامی همچون: کلام، فقه، اصول، تفسیر، حدیث، تاریخ، تراجم، حکمت، فلسفه، سیاست، ادبیات، طب، عرفان و اخلاق نمودار است. از جمله آثار این عالم بزرگوار عبارتند از: امام‌شناسی در 18 جلد، معادشناسی در 10 جلد، مهر تابان، روح مجرد و نیز نور ملکوت قرآن در 4 جلد. این عالم فرزانه سرانجام در 17 تیر 1374 ش برابر با 9 صفر 1416 ق در 69 سالگی دار فانی را وداع گفت و پس از تشییع با شکوه در صحن مطهر حضرت امام رضا(ع) مدفون گردید.

حجت فلسفه شیخ معاص آیت‌الله دکتر "مهدی حائری یزدی" (1378 ش)، آیت‌الله دکتر شیخ مهدی حائری یزدی در سال 1301 ش (1341 ق) در بیت علم و تقوا و فضیلت، از صُلب آیت‌الله العظمی حاج شیخ عبدالکریم حائری یزدی، مؤسس عالی قدر حوزه علمیه قم، به دنیا آمد. وی پس از گذراندن مقدمات و سطوح عالی در این شهر نزد برادر بزرگوارش، آیت‌الله مرتضی حائری و آیت‌الله سید محمدرضا گلپایگانی، در محضر پر فیض حضرت امام خمینی(ره)، به آموختن متون کلامی و فلسفی و نزد آیات عظام: سید محمد حجت کوه‌کمره‌ای، سید محمد تقی خوانساری و سید حسین بروجردي به فراگیری دروس خارج فقه و اصول پرداخت و مبانی علمی خویش را استوار ساخت. آیت‌الله مهدی حائری، در سال 1329 ش، با تصویب آیت‌الله بروجردي، برای نظارت بر متون درسی دینی و فرهنگ کشور به تهران رفت و همزمان به تحصیل فقه در محضر آیت‌الله سید احمد خوانساری و فلسفه اسلامی نزد حکیم علامه، میرزا مهدی آشتیانی همت گماشت. او در سال 1339 ش، به نمایندگی آیت‌الله بروجردي، رهسپار آمریکا شد و رسیدگی به امور شیعیان آنجا را برعهده گرفت. این عالم بزرگوار، در آمریکا به تالیف، تدریس و انجام وظایف دینی و نیز تحصیل فلسفه غرب اشتغال ورزید و دوره دکترای خود را در دانشگاه میشیگان و تورنتو با درجه ممتاز گذراند. آیت‌الله مهدی حائری در سال‌های اقامت در آمریکا ضمن تدریس فقه، فلسفه و ادبیات فارسی در دانشگاه‌های آمریکا، در دهه‌های سمینار و کنفرانس علمی و فلسفی شرکت جست و با ایراد سخنرانی‌های متعدد، استواری و عظمت فلسفه و کلام اسلامی را در محافل غرب به همگان نمایاند. ایشان در سال 1358 به ایران بازگشت و به کارهای علمی خود ادامه داد. کاوش‌های عقل نظری، علوم قرآن، متافیزیک و حکمت و حکومت، برخی از آثار این استاد فرهیخته به شمار می‌روند. سرانجام آن فیلسوف بزرگ در 17 تیرماه 1378 برابر با 14 ربیع الاول 1420 ق در 77 سالگی بدرود حیات گفت و در حرم مطهر حضرت معصومه(س) به خاک سپرده شد.

قلعه قمع با ماندگان بنی‌امیه توسط بنی‌عباس (132 ق)، پس از قیام ابومسلم خراسانی و سرنگونی دولت بنی‌امیه، خاندان بنی‌عباس به قدرت رسیدند و به کشتار وسیع امویان دست زدند. این قتل‌عام‌ها به حدی رسید که ابوالعباس، خلیفه‌ای اول عباسی به سقّاح یعنی خونریز شهرت یافت. سقّاح تنها در یک جلسه‌ای مهمانی، هفتاد نفر از بزرگان بنی‌امیه را احضار کرد و کشت. سپس بر روی نعش آن‌ها سفره انداخت و طعام خورد و نفسی به راحتی کشید.

تولد علامه "میرزا محمد حسین نایینی" مدبر و مرجع بزرگ تقلید (1276 ق)، حاج میرزا حسین نایینی از بزرگ‌ترین علمای و فقهای قرن چهاردهم هجری است که به کثرت تحقیق و فصاحت و کتابت معروف می‌باشد. وی در نایین به دنیا آمد و پس از تحصیل مقدمات به اصفهان رفت و پس از ده سال، راهی حوزه‌های نجف گردید. در نجف از محضر آیات عظام: فشارکی، صدر و میرزای بزرگ شیرازی و آخوند خراسانی بهره گرفت و پس از مدتی بر کرسی تدریس نشست. سید محسن حکیم، سید محمود شاهرودی، سید محمد حجت، سید ابوالقاسم خویی و میرزا هاشم آملی و ده‌ها فاضل، مجتهد و فقیه از جمله شاگردان او می‌باشند. میرزای نایینی از طرفداران نهضت مشروطه و یکی از رهبران آن بود و کتاب تنبیه الامة را در زمینه‌های حکومت اسلامی نگاشت. وسیله النجاة، قاعده‌های لازم، احکام خلل و تعلیقه بر غرر الوثقی از دیگر کتب اوست. این عالم عالی‌قدر سرانجام در 26 جمادی الاولی سال 1355 ق در 79 سالگی بدو حیات گفت و در جوار حرم حضرت امام علی(ع) مدفون گردید.

ساخت ساعت معروف "بیگ بن"، بزرگ‌ترین و معروف‌ترین برج ساعت جهان است که در شهر لندن واقع است. برج ساعت بیگ بن (Big Ben)، بزرگ‌ترین و معروف‌ترین برج ساعت جهان است که در شهر لندن واقع است. به نام برج بیگ بن یا ساعت بیگ بن، شهرت جهانی دارد. در واقع، بیگ بن، نام زنگ بزرگ سیزده تنی است که در داخل برج قرار دارد و سر هر ساعت هم به صدا در می‌آید. برج ساعت بیگ بن، در بریتانیا، رسماً به نام "برج سنت استفان کاخ وست منیستر"، شناخته می‌شود. پس از آنکه کاخ وست منیستر، در یک آتش سوزی ویرانگر در تاریخ ۲۲ ماه اکتبر سال ۱۸۳۴ میلادی از بین رفت، چارلز باری، معمار معروف انگلیسی، ساخت مجدد این کاخ را شروع کرد و یک برج ساعت برای ضلع شمال شرقی کاخ در نظر گرفت. با وجود اینکه به‌نام بیگ بن، به همراه ساختمان کاخ، در سال ۱۸۳۴ نهاده شد، اما خود برج، ۱۳ سال بعد از آن، در سال ۱۸۵۶ ساخته شد. برج ساعت بیگ بن لندن، از سطح زمین، ۹۳.۳ متر ارتفاع دارد. ساعت این برج که دارای چهار جهت است، ۵۵ متر از سطح زمین ارتفاع دارد.

در گذشته "ادوارد پاهن" ادیب و خاورشناس معروف انگلیسی (۱۹۲۶م) ادوارد گرنویل براون، خاورشناس معروف انگلیسی در هفتم فوریه ۱۸۶۲م در نیوکاسل انگلستان به دنیا آمد. وی تحصیلات خود را در رشته پزشکی در دانشگاه کمبریج به پایان رسانید اما علاقه فراوانش به ادبیات مشرق زمین باعث شد تا در هنگامه حضور در جنگ عثمانی و روسیه به عنوان پزشک، به فراگیری زبان عربی و فارسی و ترکی بپردازد. براون در ۲۵ سالگی به ایران عزیمت نمود و نتیجه این سفر او به ایران، در کتاب یک سال در میان ایرانیان تشریح گردید. براون زبان فارسی را وسیله‌ای برای انتقال تفکر و تمدن ایرانیان می‌دانست. از این رو کتاب‌های متعددی اعم از تالیف و تصحیح در مورد تاریخ و ادبیات این مرز و بوم از خود به یادگار گذاشت. در زمان حضور براون در ایران، یکی از موضوعات مورد توجه روز، مسئله فرقه‌های نوظهور در میان جامعه اسلامی بود. او ضمن آشنایی با بزرگان فرقه‌های بابی و بهایی، کتبی نیز در این زمینه نگاشت. براون علاوه بر تدریس، به تالیف و تصنیف درباره موضوعات ادبی و تاریخی ایرانی و اسلامی و نشر کتب از روی نسخه‌های دست‌نویس می‌پرداخت و در این راه تلاش فراوانی از خود نشان داد. در میان آثار او، چند مجموعه کتاب، نشان دهنده میزان علاقه و تسلط وی به زبان‌های فارسی و عربی است که کتاب تاریخ ادبیات ایران در ۴ جلد به عنوان اولین و کامل‌ترین تاریخ ادبیات فارسی، تاریخ پزشکی عرب شامل چهار خطابه درباره جایگاه علم طب در میان اعراب قبل از اسلام تا چند قرن پس از آن و نیز کتاب انقلاب ایران درباره واقعه نهضت مشروطه از آن جمله‌اند. برخی بر این باورند که ادوارد براون، مأمور سیاسی دولت انگلستان بوده و با گرفتن پول از خارجی‌ها، قصد طرح و بزرگ‌نمایی بابی‌ها و بهایی‌ها را داشته و در راه ایجاد تفرقه میان ایرانیان تلاش می‌کرد. از سوی دیگر، گروهی نیز وی را مردی آزادی‌خواه می‌دانستند که به ادبیات و عرفان ایران و ایرانیان علاقه داشت و با سیاست‌های ضد مصالح ایران مخالفت می‌کرد. ادوارد براون سالیان طولانی به تدریس زبان فارسی و عربی در دانشگاه کمبریج مشغول بود تا این‌که در هفتم ژوئیه ۱۹۲۶م در ۵۴ سالگی درگذشت.